Serbestlikle Lekelenen Demokratik Eğitim!

Dr. Öğr.Üyesi Mustafa Karaağaçlı
T.C. G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi, EBB Öğr. Üyesi

1.Öndeyi

"Serbestlikle Lekelenen Demokratik Eğitim!" konulu bu çalışmanın temel amacı; liberal demokratiklik güzellemeleriyle örselenen demokratik eğitimde varolan duruma Türkiye ulusal kamuoyunun dikkatini çekmektir.

Alan yazın verilerine ek olarak yazarın postpozitivist görülerine ve gözlemlerine dayalı oluşturulan çalışma; (1)Öndeyi, (2)Eğitim ve Serbestlik, (3)Demokratik Eğitim, (4)Demokratik Eğitimin Kazanımları, (5) Serbestlik Adına Demokratik Eğitimi ve Toplumsal Yapıyı Zedeleyen Davranışlar, (6)Demokratik Eğitimde Demokratik Öğretmen, (7)Sonuçlar, (8)Öneriler, (9)Vargı ve Yargı

2.Eğitim ve Serbestlik

Kasıtlı ve istendik kavramsalları eğitimin planlılık ve hedeflilik özelliklerine işaret eder.

Çünkü eğitim-öğretim süreçleri;

- Hedef, içerik, eğitim durumları ve değerlendirme öğeleri serbest ele alınıp uygulanamaz.
- Eğitsel fizik-mekan, işgören, zaman ve bağlam değişkenleri her görüşe ve gruba göre değişiklik gösteremez.
- Birey ve toplum davranışlarını olumlu değiştirme serbestlikle oluşmaz.
- Bilimsel araştırma verileri serbestlikle eğitim-öğretim süreçlerine yansıtılamaz.
- Serbest eğitimle, kıyafet, program, uygulama gibi eğitimin tüm değişkenler örselenirken; Cumhuriyet ve Demokrasi için olmazsa olmaz Türkiye Cumhuriyet'inin kuruluş ilkelerinden olan "laiklik ilkesini" de göz ardı eder.

Eğitimin zaman ve fizik mekan yönünden sınırsız olarak her yerde oluşması daha yoğun informal eğitime atıf yaparken; informal eğitimde olumlu ve olumsuz kazanımlar olabilir**.** Serbest eğitimde ise formal, istenen ve hep olumluya dönük kazanımlara ketler vurulur. Çünkü; formal eğiti-öğretim süreçleri hep olumlu, olumlamalı ve planlı etkinlikleri ve kazanımları öngörür

3.Demokratik Eğitim

Demokratik eğitim; (1)Demokrasinin ilke ve kurallarının, (2)İnsan hak ve özgürlüklerinin (3)Fırsat ve olanak eşitliğinin teorize ve uygulamada eğitim-

öğretim süreçlerine ve yaşantılarına yansıtılmasıdır (Gülmez, 1996 ve MEB, 1997).
Demokratik eğitim anlayışında; okul ve sınıf eğitim-öğretim süreçlerinde demokratik uygulamaların yapıldığı alanlardandır.

4.Demokratik Eğitimin Kazanımları

Demokratik eğitimle elde edilen kazanımlar aşğaıda sıralanmaktadır:

- Okulda ve sınıfta karşılaşılan sorunsallar demokratik anlayışla çözülür.
- Güncel ve giderek yaygınlaşan akran zorbalığı görülmez.
- Öğrenciler, zorbalık olmadan, kişi haklarına saygı duyarak demokratik ortamda iletişim kurmayı yaparak yaşayarak öğrenirler.
- Eğitsel eşitlik dikkate alınır.
- Eğitimde sosyal normlar, fırsat ve imkan eşitliği ilkesine göre şekillenir.
- Demokrasinin temel ilkelerinden olan Milli Egemenlik duygusu okula ve sınıfa yansıtılır.
- Sınıf öğrenci temsilcilerinin seçme ve seçilme hakkı yaşanarak öğrenilir.
- Demokrasinin olmazsa olmazlarından olan katılım ve özgürlük ilkeleri yaşanarak öğrenilir.
- Çoğulculuk ve çoğunluk ilkeleri benimsenir.
- Hoşgörülü tutumlar kazanılır.
- Hukuk Devleti olmanın zorunlu gereklerinden olan yasama, yürütme ve yargı temelli kuvvetler ayrılığı yaşayarak öğrenilir.

Demokratik eğitim anlayışında okullar ve sınıflar; öğrencilerine esnek düşünme, kendini geliştirme, kendini yenilemeye açık olma, yeni görüş ve düşünceler geliştirme kazanımları sağlar.

5.Serbestlik Adına Demokratik Eğitimi ve Toplumsal Yapıyı Zedeleyen Davranışlar

Eğitimde serbestlik yaklaşımını uygulama adına demokratik eğitimi zedeleyen davranışlardan somut olarak gözlenenler aşağıda sıralanmaktadır:

- Aşağılama,
- Hakaret ,
- Saygı göstermeme,
- Onur kırıcı davranma,
- Sürekli eleştirme,
- Yalan söyleme,
- Olumsuz sosyal baskı kurma ve
- Psikolojik baskılar uygulanır.

Eğitimde serbestlik düşüncesiyle daha demokratik eğitim ve okullar oluşacağına inanan liberal demokratların siyasal tercihleri salt demokratik eğitime değil; toplumsal yaşama da olumsuz etkileri gözlenmektedir:

Söz konusu toplumsal olumsuzluklardan azıları şunlardır:
Kişisel yön kaybolmaları yaşanıyor.

- Kurallar hiçe sayılıyor.
- Toplumsal dokular zayıflıyor.
- Toplumsal bağlar zedeleniyor.
- Toplumsal dayanışma kayboluyor.
- Toplumsal şiddet her alanda yaşanıyor.

6.Demokratik Eğitimde Demokratik Öğretmen

Demokratik Eğitimde demokratik öğretmen, demokrasi idealini benimseyen, adaletli, insan haklarına duyarlı, insan onuruna saygılı, öğrencilerine eşit davranan, onların görüşlerini önemseyen, açık iletişimli ve eleştirilerde ben dilini kullanan öğretmen rol modelidir.

Demokratik öğretmen;

- Kendisi gibi davranır.
- İletişimde doğal ve açıktır (Cüceloğlu, 1994).
- Yapmacık tutumlardan kaçınır.
- Öğrencilerinin duygularını, kişiliğini ve düşüncelerine empatik yaklaşır.
- Sınıfın duygularına katılır.
- Öğrencilerin ilgilerine, beklentilerine ve öğrenme gereksinimlerine uygun davranır.
- Eğitbilimin bilimsel bulgularına, yöntem ve tekniklerine uygun öğretme-öğrenme süreçleri tasarlar, planlar, uygular ve değerlendirir (Karaağaçlı, 2024-4: 24).

7.Sonuçlar

"Serbestlikle Lekelenen Demokratik Eğitim!" konulu bu çalışmada ulaşılan sonuçlar şunlardır:

- Serbest eğitim, gelişigüzel ve rastlantısaldır.
- Serbest eğitim, liberal demokrasinin ve yeni özneli liberal siyasaların güzellemelerinden olup, formal eğitimin tümel bağlamına uygun değildir! (Britannica, 2020 ve Galston,1995).
- Demokratik eğitim, katılımlı, çoğulculuk ve çoğunluk ilkelerine uygundur.

- Demokratik eğitim, sosyal adalet, parasız eğitim, eğitsel eşitlikçi ve fırsatçı eğitsel yapıları öngörür.
- Demokratik eğitimde demokratik öğretmen, demokrasi idealini benimseyen, adaletli, eşitlikçi, paylaşımcı, duygudaş ve dayanışmacı işlevler gösterir.

8.Öneriler

"Serbestlikle Lekelenen Demokratik Eğitim!" konulu bu çalışmada ulaşılan sonuçlar ışığında geliştirilen öneriler aşağıda sıralanmaktadır:

- Türkiye eğitim coğrafyasında eğitimde serbestlik güzellemeleri yerine formal ve demokratik eğitimi pekiştiren, hedefler, içerik, eğitim durumları ve değerlendirme süreçleri izlenmelidir.
- Demokratik eğitimin ideolojisi Cumhuriyet'in Kurucu Felsefesi ve onun kurucusu Atatürk'ün emperyalizme karşı ulusal ilkeleri olmalıdır (Boratav, 2000).
- Demokratik eğitimde demokratik öğretmenlere gereksinim duyulduğundan, öğretmen yetiştirme süreçleri üniversiter yapıda bilimsel araştırma yöntem ve bulgularına dayalı olarak yürütülmelidir.
- Siyasal bürokratik bir organizasyon olan MEB, öğretmen yetiştirme gibi bir ulusun toplumsal dünü, bugünü ve yarınını ilgilendiren özel bir konuda köktenci, bilimselliği tartışmalı uygulamalardan ve yasal düzenlemelerden kaçınmalıdır**.**
- Demokratik eğitimin en temel öznesi durumunda olan öğretmen atamalarında hakça, eşitçe, çoğunlukçu, çoğulcu ve adaletli davranılmalıdır.
- Cumhuriyet'in temel ilkelerinden olan laiklik ilkesi, her tür eğitim, sosyal ve kültürel girişimde odak alınmalıdır.

9.Vargı ve Yargı

"Demokratik Eğitim" salt bir eğitsel yapı değil; aynı zamanda toplumsal yaşamın her alanına ve ulusal kalkınmaya da etki eden formasyonlara sahiptir. Bu sahiplik demokratik eğitim, yaşayan bir konu olarak sürekli ulusal kamuoyunun gündeminde tutulmalı, her türden girişimde Cumhuriyet'in Kurucu Filozofisi ve onun kurucusu Atatürk'ün Toplumcu, Kamucu, Laik ve Devrimci İlkeleri dikkate alınmalıdır (Atatürk, 1934).

Kaynaklar

Atatürk, M.K. (1934). **Nutuk.** Cilt I. İstanbul: Devlet Matbaası.

Aydoğan, M. (1999). **Yeni Dünya Düzeni Kemalizm ve Türkiye 20. Yüzyılın Sorgulanması.** Cilt: 1-2. İstanbul: Otopsi Yayınları, Bilimsel Araştırmalar: 2.

Britannica (2020). "The revival of classical liberalism". britannica. 12 Mart 2020.

Boratav, K. (2000). Emperyalizm mi? Küreselleşme mi?. **Küreselleşme.** Ankara: İmge Kitabevi. 15-26.

Cüceloğlu, D.(1994). **Yeniden İnsan İnsana.** 5. Basım. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Galston, William A. (1995), "Two Concepts of Liberalism", Ethics, 105 (April), ss. 516-534.

Gülmez, M. (1996). **İnsan Hakları Eğitimi Hakkı.** Ankara: TODAİE. İnsan Hakları Araştırma ve Derleme Merkezi Yayınları, No: 10.

MEB (1997). **Milli Eğitim Temel Kanunu. 1739 Sayılı Kanun**. Ankara: MEB.

Karaağaçlı, M. (2022). Neoliberal Muhafazakar Kuşatmacı Siyasanın Kitle Sporundaki Gedikleri. Ankara: Mektepli Gazete. Tebeşir. Sayı: 22. Mart-Nisan 2022. http://www.mektepligazete.tebesir.ss. 52-56.

Karaağaçlı, M. (2023-1). **Neoliberalizmin Eğitimde Eşitsiz Yarışı: YKS. Mektepli Gazete.** 23.05.2023. http://www.mektepligazete.com.

Karaağaçlı, M. (2023-2). **Neo-Özneli Siyasanın Derinleştirdiği Eşitsizlikler! Mektepli Gazete.** 17.08.2023. http://www.mektepligazete.com.

Karaağaçlı, M. (2023-3). **Her Durum ve Zaman Değişkeninde Kamu Minimal ve İsteksiz Olamaz!... Mektepli Gazete.** 28.08.2023. http://www.mektepligazete.com.

Karaağaçlı, M. (2024-1). **Kamusal Bürokrasinin İdeolojisi; Anayasa ve Cumhuriyetin Kurucu Düşünselidir.** http://www.mektepligazete.com.Köşe Yazıları 28.05 2024.

Karaağaçlı, M. (2024-2). **Eşitsizlikler İçinde Eşit Yarış; YKS de Ulusal Eğitimin Aynası Kırık.** http://www.mektepligazete.com.Köşe Yazıları 18.07 2024.

Karaağaçlı, M. (2024-3). **Yeni Özneli Siyasanın Beton Aşkı, Folklorik ve Otantik iklimi Yok Etti** http://www.mektepligazete.com.Köşe Yazıları 12.08.2024.

Karaağaçlı, M. **(2024-4). Eğitbilimin Temelleri.** Bizim Büro Basımevi Yayın ve Dağıtım Hizmetleri Sanayi Ve Tic. Ltd. Şti ISBN –978-605-80-173-1-3. Bandrol Seri No Aralıkları:THG-TIH 651636-651835.

İletişim ve Erişim

Dr. Öğr. Üyesi, G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi, EBB Öğr. Üyesi.
e-posta : mkara@gazi.edu.tr
ORCID : https://orcid.org/0000-0003-3488-1021
Web (1): w3.gazi.edu.tr/~mkara
Web (2): https://avesis.gazi.edu.tr/mkara
Spor: :www.yurtspor.com. yazarlar
Eğitim-Sosyoloji Güncel : www.mektepligazete.köşe yazıları
Bilim-Araştırma: www.mektepligazete.bülten
Facebook (1): Kirizma
Facebook (2): Mustafa Karaağaçlı
Twitter : M_Karaagacli_
İnstagram : mustafakaraagacli1
Blog :mustafakaragacli.blogspot.com